

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.011/2019/5.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke
. Gáspár Mónika előadó bíró
. Csőke Andrea bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

Az I-II. rendű felperesek képviselője: Dr. Czirmes György ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Balogh, B. Szabó, Jean, Zalavári és Társai Ügyvédi Iroda

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I-II. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.073/2018/6-II. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 2.G.42.711/2017/13. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 25.400 (huszonötezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 1.600.000 (egymillió-hatszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A **DT.** Kft. (a továbbiakban: adós) 2007. július 11-én kisvállalkozói éven túli lejáratú hitelszerződést kötött az alperessel, amelynek biztosítékaul a peres felek között 2007. július 11-én készfizető kezességvállalási szerződés, valamint ingatlant terhelő keretbiztosítéki jelzálogjog alapító szerződés jött létre.
- [2] Az adós 2009. május 20-ával felszámolás alá került. A felszámolási eljárás befejezésével a cégbíróság az adóst 2012. október 30-án a

cégnyilvántartásból törölte.

- [3] Az alperes 2013. szeptember 30-i kérelmére, a közjegyzői okiratok záradékolásával a felperesekkel szemben végrehajtási eljárások indultak 76.757,46 CHF tőke és járulékai behajtására.
- [4] A felperesek perben kérték az ellenük indított végrehajtási eljárások megszüntetését. A Szegedi Járásbíróság előtt 7.P.20.121/2014. ügyszámon indult peres eljárásban keresetüket a kezességgel biztosított hitelszerződés érvénytelenségére alapították, a folyósított forintösszeg, az árfolyamrés, a kamat, a költség és törlesztő részletek megjelölésének fogyatékosága miatt. Hivatkoztak ezen felül az általános szerződési feltételek egyes kikötései (árfolyamkockázat) tisztességtelenségére. Az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék helybenhagyta. A Kúria Pfv.I.20.876/2015/3. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Szegedi Járásbíróságon 14.P.21.985/2016. ügyszámon kezdeményezett perben a felperesek a kezesség járulékos jellegéből levezetett jogvesztésre hivatkoztak a végrehajtás megszüntetése alapjául. Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, határozatát a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék helybenhagyta.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

- [5] A felperesek keresetükben elsődlegesen az adós és az alperes közti hitelszerződés létre nem jöttének, másodlagosan érvénytelenségének, harmadlagosan megszűnésének megállapítását kérték a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 207. § (6) bekezdése, 205. §-a, 200. § (2) bekezdése, 312. § (1) bekezdése alapján.
- [6] Az alperes ellenkérelme a per részbeni megszüntetésére, érdemben a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [8] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében - kiegészített indokolással - helybenhagyta.
- [9] A jogerős ítélet indokolásában rögzítette a másodfokú bíróság, hogy a kereset tartalma a felperesek határozott kérelme a bíróságtól kért jogvédelemre nézve. Adott ügyben a kereseti kérelem - megállapítási jellegéből következően - meg kellett feleljen a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 123. §-ában írt konjunktív feltételeknek: a kért megállapítás szükséges kellett legyen a felperesek jogai megóvására az alperessel szemben, követelmény volt továbbá, hogy a felperesek a jogviszony természeténél fogva vagy egyéb okból teljesítést ne követelhessenek. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperesek keresete tekintetében hiányzott a jogvédelem szükségessége. Végrehajtási eljárás elrendelését követően ugyanis az adós számára speciális jogvédelmi eszköz, a végrehajtás

megszüntetése iránti per megindítása áll rendelkezésre. Mindaddig, amíg a felpereseknek lehetősége van a végrehajtás megszüntetése iránti per megindítására, jogvédelmük érdekében nem szükséges a kért megállapítás, az csak akkor indokolt, ha a jogvédelem másként nem érhető el. A hatékonyabb jogvédelmet biztosító eszköz a végrehajtás megszüntetése iránti perindítás. Amennyiben a végrehajtási eljárás megindult, a felperesek az ezzel járó hátrányokat elkerülni nem tudják, azonban az rPp. 366. §-a, 369. § a) és b) pontja alapján jogosultak perben kérni a végrehajtás megszüntetését. A pertípus kifejezett célja az, hogy az adós az ellene megindult végrehajtás során igazolja, a végrehajtás alapjául szolgáló követelést már valamilyen okból nem köteles megfizetni. A végrehajtás megszüntetése iránti per az adós jogainak védelme érdekében soron kívüli eljárás, mód van a végrehajtási eljárás felfüggesztésére is, ami egyéb megállapítási perekben nem lehetséges. Hangsúlyozta az ítélőtábla, hogy a kért megállapításhoz jogvédelem szükségessége nem volt kapcsolható, a végrehajtási eljárás folyamatban léte alatt a tárgyává tett követelés kapcsán – a végrehajtás megszüntetésére irányuló per helyett vagy azzal párhuzamosan – nem indítható megállapítási per.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben – tartalma szerint – elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával annak megállapítását kérték, hogy a támadott szerződés nem jött létre, illetve semmis. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az eljáró bíróságok utasítását kérték új eljárásra és határozat hozatalára.
- [11] Előadták, hogy az rPtk. 339/A. § (1) bekezdésének a) pontja [helyesen az rPtk. 239/A. §-ának (1) bekezdése], valamint az 5/2013. PJE jogegységi határozat értelmében előterjeszthettek megállapítási keresetet, az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása nélkül. Állították, hogy a végrehajtási eljárás nélkülözhetetlen előfeltétele, illetve akadálya a perbeli szerződés, helye van megállapítási keresetnek.
- [12] Utaltak arra, hogy az időközben ismertté vált bizonyítékok – úgymint a Magyar Nemzeti Bank véleménye, a Budapesti Értéktőzsde árfolyam-előrejelzése – alapján is megállapítható a támadott határozatok jogsértő jellege, a deviza alapú szerződések aláírását megelőző, az árfolyamkockázatot az adósokra telepítő rendelkezés hátrányos gazdasági következményei feltárásának elmaradása miatt. Állították, hogy érvényes követelés nem jött létre, az érintett szerződés jogilag létre nem jött vagy teljes egészében semmis az rPtk. 207. § (5)-(6) bekezdése, 205. §-a szerint. Amennyiben a szerződés létre nem jött nem állapítható meg, az árfolyamkockázat gazdasági következményeiről történő tájékoztatás elmaradása vezet a jogügylet semmisségéhez az rPtk. 205. §-a, 200. § (2) bekezdése szerint.
- [13] Hivatkoztak arra is, hogy az első- és a másodfokú ítélet egyaránt sérti az rPp. 163. §-ában írt, a tényállás feltárására vonatkozó

kötelezettséget, ebből következően nem felelnek meg az rPp. 206. §-ban írt okszerű következtetés elvárásának sem.

- [14] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt nem találta jogszabálysértőnek.
- [16] Hangsúlyozza a Kúria, hogy a jogerős ítélet az rPp. 123. §-a alkalmazásán alapul. A másodfokú bíróság amiatt találta megalapozatlannak a keresetet, mert a megállapítási kereset konjunktív előfeltételei közül nem teljesült a perben a felperesek jogvédelmének szükségessége az alperessel szemben, a számukra biztosított speciális igényérvényesítési lehetőségekre, a végrehajtás megszüntetése iránti per jogintézményére figyelemmel.
- [17] A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet előzőekben kiemelt álláspontjához képest - annak egyértelműen megfeleltethető tartalommal - abban határozta meg a felülvizsgálni kért határozat jogszabálysértő jellegét, hogy az rPtk. - ugyan tévesen, a 339/A. § (1) bekezdéseként megjelölt - külön szabálya lehetővé teszi az érvénytelenség jogkövetkezményeire ki nem terjedő megállapítási kereset előterjesztését. Az rPp. 272. § (3) bekezdése szerint nem tette érdemi elbírálásra alkalmatlanná a felülvizsgálati kérelem hivatkozását a megsértett jogszabályhely téves megjelölése az egyébként megfelelő tartalommal előadott jogszabálysértés mellett, ezért a Kúria ezzel kapcsolatban a következőket rögzíti.
- [18] Az rPtk. 2012. május 26-ától hatályos 239/A. §-ának (1) bekezdése szerint a fél a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (részbeni érvénytelenség) megállapítását a bíróságtól anélkül is kérheti, hogy az érvénytelenség következményeinek alkalmazását is kérné. A (2) bekezdés kimondja továbbá, hogy az (1) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni az ügyész, valamint - az (1) bekezdés szerinti per megindítására külön jogszabályban feljogosított - más személy általi perindítás esetén is.
- [19] Az rPtk. hivatkozott szabálya azonban szűken értelmezendő: a törvény kizárólag a szerződő feleket és a külön jogszabályban nevesített perindításra jogosult személyi kört veszi ki az rPp. 123. §-ának hatálya alól, anyagi jogaik eljárásjogi korlátozástól mentes érvényesíthetősége érdekében.
- [20] Az I. és a II. rendű felperes azonban nem alanya a keresettel támadott hitelszerződésnek, a szerződő feleken kívül álló harmadik személyként léptek fel a perben, ezért nem tartoztak az rPp. 123. §-ához képest speciális szabálynak minősülő rPtk. 239/A. §-a alá vont kivételi körbe. A felperesek megállapítási keresetének megengedhetőségére irányadó volt az rPp. 123. §-a.
- [21] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben nem támadták a jogerős ítéletet abban a részében, amely az rPp. 123. §-ában meghatározott

eljárásjogi feltételek vizsgálatán, a jogvédelmi szükségesség kizárásán alapult, megsértett jogszabályként az rPp. 123. §-át nem jelölték meg. A Kúria ezért érdemben nem vizsgálhatta, hogy az rPp. 123. §-ának alkalmazási feltételei az adott esetben fennállnak-e.

- [22] A kereset érdemére tartozó körülmények mindezekre figyelemmel nem voltak az ügyben vizsgálhatók. A felülvizsgálati kérelem megalapozatlanul hivatkozott az rPtk. 200. § (2) bekezdésének, 207. § (5)-(6) bekezdésének, 205. §-ának, illetve az rPp. 163. §-ának, 206. §-ának megsértésére. A megállapítási kereset érdemi vizsgálatához elvárt együttes eljárásjogi feltételek hiánya [rPp. 123. §] - amit a korábban kifejtettek szerint megfelelő felülvizsgálati kérelembeli támadás hiányában érdemben nem lehetett vizsgálni - szükségtelenné tette a szerződés létre nem jötte, érvénytelensége, illetve megszűnése alapjául megjelölt okok feltárását és értékelését.
- [23] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [24] A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége miatt a felperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni az alperes ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét, valamint az illetékfeljegyzési jogukra tekintettel le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése, 82. § (1) bekezdése, illetve az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 59. § (1) bekezdése, 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint. Az ügyvédi munkadíj áfával növelt összegét a Kúria a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.
- [25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. december 3.

. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelül: